

Josef K. Fuksa

Umělé zasněžování - vliv na vodní toky a ekosystémy

Zimní sporty jsou radost pro každého.

1900:

Dnes: Přestaly být závislé na zimě.
Jsou významný byznys.

**Ale: Krajina pro (zimní) sporty je dědictví,
které je třeba chránit.**

Hlavní problémy „podpory zimních sportů“:

Sníh a délka zimy.

Infrastruktura:

Příroda – hory atd.

Lyžařské terény – upravené v „přírodě“.

Ubytování, doprava atd.

Stabilita systému – sníh a délka (a úroveň) zimy.

Výnosnost systému – sníh a délka „zimy“.

V čem je podpora:

Maximální délka „zimy“ = lyžařské sezóny.

Výroba ideálních sněhových podmínek – na sjezdovkách a tratích.

Sjezdovky, tratě, vleky,

wellness, kultura, pohostinství.....

Udržování módy – nezbytnosti lyžovat, snowboardovat, atd.

Umělé zasněžování:

1952 Catskill Mts. USA, NY.

Vodní děla a podobné stroje – stálý vývoj:

Ideální tvar kapiček, směs se vzduchem, ochlazování při expanzi.

Snowmaker IDE – oddělené vakuové vymrazování a transport.

Problémy:

1. Voda – kde ji vzít, jak ji přivést.
2. Teploty blízko nuly a vysoká vlhkost vzduchu – jak přivést vodu k rychlému zmrznutí.
3. Jak ji odvést na jaře.
4. Energie.
5. Jak se na tom lyžuje.
6. Co tomu říká krajina. (Pozor, ta je prý „zadarmo“).

Co tomu říká krajina. (Čí je – je zadarmo?)

Stavba sjezdovek, tratí, komunikací atd..

Odlesnění (plošné + průseky), eroze, odpad .....

Provoz zařízení – **světlo, hluk**, ...

Zvláště chráněná území – vlastní sjezdovky do nich zasahují (zatím) výjimečně, ale usnadňuje se (nelegální) přístup k „chráněným“ oblastem.

Chceme lyžovat v krásné horské krajině.

VS.

Chceme krásnou horskou krajinu používat k lyžování.

Kdo jsou dnes „na horách“ rezidenti? Kdo „tam“ platí daně?

Energie:

Zasněžování, vleky, provoz středisek.....

Jak se na tom lyžuje:

Lepší než nic. Ale povrch / terén pod umělým sněhem je na tom hůře než pod obyčejným.

VODA (pro zasněžování):

Kde ji vzít - když je potřeba ?

Jak ji přivést ?

Jak ji odvést – když roztaje ?

Umělý sníh se dělá z povrchové vody !

Voda pro zasněžování se neplatí, takže se primárně neměří spotřeba.

POZOR, v zimě je sucho.

Umělý sníh jako zásoba vody ?

**NE: Zásoba se vytváří v době dostatku
a používá se v době nedostatku.**

Odběr vody z místních vodotečí může vést ke ztrátě průtoku, vymrznutí koryta a zničení biocenózy.

Zasněžování ovlivňuje zimní průtoky i ve velkých řekách (Labe, Úpa, Jizera).

Ovlivnění velkých povodí v zasněžovacích měsících (studie VÚV T.G.M.,v.v.i.):

Labe – Debrné + 40%
Úpa – Horní Staré město
Jizera – Dolní Sytová

Data vychází z „povolení“ (2011).
Předpokládá se, že se nepřekračují.
Voda na sníh se neplatí / neměří.

Ztráta průtoku [%] :	Labe	Úpa	Jizera
Vypočtená ztráta průtoku 2011	9,2	5,9	5,9
Při 100% zasněžování 2011	13,5	7,9	7
Zasněžujeme všechny „2011“	16	14,4	7
Zasněžujeme i plánované sjezdovky	18,3	16,7	9,5

POZOR: Zatím se zde nepočítá s klimatickou změnou.

Aditiva k výrobě umělého sněhu

Pseudomonas syringae:

Běžná půdní bakterie, bílkoviny na povrchu působí rychlé zmrznutí vody – krystalizační jádra v ledových srážkách (kroupách).

SNOMAX® – preparovaná bílkovina (inaktivovaná kultura?).

Detergenty:

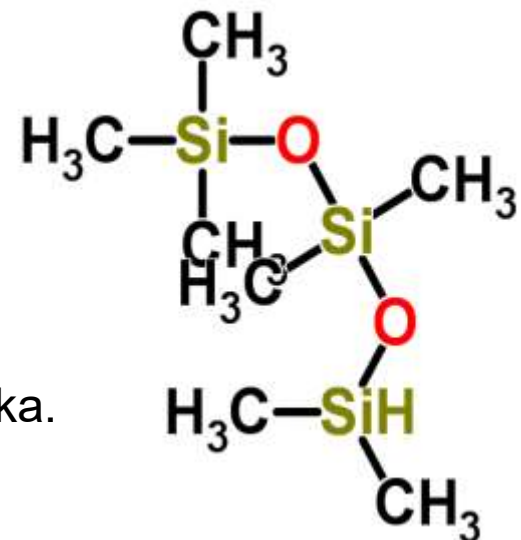
Sníží povrchové napětí, voda „z děla“ rychleji zmrzne.

DRIFT® – heptametyltrisiloxan – 3 mg/litr (>1g/m²).

EFEKTY:

- Voda zmrzne i při „vyšších“ teplotách.
- Sprej nad sjezdovkou – inhalace??
- Preparáty přežijí ve sněhu sezónu a odtečou do potoka.
- Degradace při zimních teplotách je iluze.

?? *P. syringae* je „přírodní“, siloxany máme všude.

POZOR: U nás nikdo „nezná a nepoužívá“.

Závěr - Poučení:

Provoz lyžařských areálů významně ovlivňuje horské ekosystémy.

Prodloužení „zimy“ zasněžováním negativně ovlivňuje rostlinný pokryv.

Umělé zasněžování významně ovlivňuje vodní režim
v zimních měsících:

Ztráta vody v místních vodotečích + dopady na ekosystémy.

Ztráta vody v povodích vyššího řádu (posun odtoku o měsíc).

Znečištění toků v případě používání aditiv.

Všechny lyžařské areály po světě jsou závislé na klimatických
jevech, areály pod 1200 m n.m. v mírném pásu zvláště.

Máme řešení?

V zásadě máme, jen to nepoužíváme:

Chovejme se mravně –

pokud jsme vyhlásili chráněné území, respektujme to.

Respektujme to, že krajina je „naše“ jen dočasně.

Měřme v reálném čase spotřebu vody k zasněžování –

povede to k racionalizaci a ochraně místních povodí.

Kontrolujme stav lokálních vodotečí.

Kontrolujme provoz tratí vč. zasněžování.

Využívejme instituci minimálního zůstatkového průtoku.

Umělé zasněžování - vliv na vodní toky a ekosystémy

-Josef K. Fuksa, VÚV T.G.M.

VÝZKUMNÝ ÚSTAV
VODOHOSPODÁŘSKÝ
T.G. MASARYKA

Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.

Podbabská 2582/30, 160 00 Praha 6 | +420 220 197 111 | info@vuv.cz, www.vuv.cz,

Pobočka Brno | Mojžírovo náměstí 16, 612 00 Brno-Královo Pole | +420 541 126 311 | info_bрно@vuv.cz,

Pobočka Ostrava | Macharova 5, 702 00 Ostrava | +420 595 134 800 | info_ostrava@vuv.cz